Sammanträdesprotokoll

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott

Plats: Messingen, klassrum 1370, Love Almqvist torg 1

Tid: tisdagen den 7 oktober 2025, klockan 09:00-11:25

Beslutande

Ledamöter:
Emelie Voetmann (L), ordförande
Marie Larsson (VB), v. ordf
Oskar Weinmar (M), 2:e v. ordf
Mathias Bohman (S), distans
Peter Lindqvist (SD)

Ersättare:
Suzanne Granqvist Enell (S)
Jesper Lundberg (VB)
Päivi Verdier (V)
Maria Fälth (KD)

Övriga deltagande:
Vuksan Rovcanin (C), adjungerad ledamot; Maria Tuvesson (MP), adjungerad ledamot; Derk de Beer, kommundirektör, Anna Atterlöf, enhetschef; Francisca Samuelsson, T.f. enhetschef; Caroline Ankarström, Brottsförebyggande strateg; Madeleine Gilbertsson, brottsförebyggande strateg; David Lundqvist, miljöprojektledare; Sigrid Walve, miljösamordnare; Christina Saltström, Miljöprojektledare; Yaël Bratel, social- och hållbarhetsstrateg; Linda Börjesson, avdelningschef; Sandrine Ndayambaje, nämndsekreterare

Utses att justera: Oskar Weinmar (M)

Justeringens plats och tid: Pyramiden plan 2, 2025-10-20

Underskrifter

Sekreterare: ……..

Ordförande: ……..……

Justerande: ……

Paragrafer: §§ 38–44

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott

Anslag/bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Anslagsbevisen publiceras på http://www.upplandsvasby.se/anslagstavla

Organ:	Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott
Sammanträdesdatum:	2025-10-07
Datum för publicering av anslag:	2025-10-21
Datum för avpublicering av anslag:	2025-11-12
Förvaringsplats för protokollet:	Centralvägen 1, plan 2
Underskrift:	……..

§ 38

Information- och frågor (KS/2025:63)

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott noterar informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

- **Kommundirektör informerar**
  Föredragande: Derk de Beer (5 min)
- **Klimat- och energistrategi**
  Föredragande: Sigrid Walve (15 min)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott noterar informationen till protokollet.

Ordförandens förslag till beslut

Enligt kontorets förslag.

_____

§ 39

Skydd av naturmark (KS/2025:59)

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt följande:

1. Godkänna levererad rapport utifrån FÅP-uppdraget ”Öka skyddet av mark i Väsby” och anse uppdraget som avslutat.
2. Inrätta kommunalt naturreservat i Bergaskogen med start av arbetet 2026
3. Långsiktigt strategiskt arbeta för att även Smedbyskogen och Sandaskogen ska inrättas som naturreservat.

Särskilt Yttrande

Oskar Weinmar (M) lämnar ett särskilt yttrande till protokollet. Yttrandet finns sist i den här paragrafen.

_____

Sammanfattning av ärendet

Kommunledningskontoret har på uppdrag av kommunstyrelsen tagit fram en rapport för skydd av naturmark. I flerårsplanen är uppdraget formulerat ”Öka skyddet av mark i Väsby (KS). Utred förutsättningarna för att skydda utvalda naturområden.” Rapporten innehåller en sammanställning av vilken tätortsnära natur och natur i närheten av skolor och förskolor som finns i Upplands Väsby. En kartläggning över vilka naturområden som inte är detaljplanelagda som natur- eller parkmark redovisas i rapporten. En sammanställning av olika slags skyddsformer för natur har gjorts där skyddsformernas för- och nackdelar finns listade. Förutsättningarna för att skydda de tre naturområden som lyfts fram i den politiska plattformen – Bergaskogen, Smedbyskogen och

Sandaskogen – har i rapporten beskrivits. Alla tre områdena uppfyller kriterier utifrån ekologisk synpunkt och friluftssynpunkt att inrättas som kommunala naturreservat. Om beslut om inrättande av naturreservat fattas behöver närmare studier göras av reservatsgränser och avvägningar mot andra samhällsintressen för respektive område.

Ekonomiska konsekvenser

En ungefärlig uppskattning av kostnader för inrättande av naturreservat för de tre områden som är utpekade i den politiska plattformen har gjorts. Beräkningarna är schablonmässigt utförda.

	Bergaskogen	Sandaskogen	Smedbyskogen
Naturinventering	150	250	250
Beslutshandlingar	150	200	200
Remisser, samråd etc	50	100	100
Skötselplan	50	100	100
Projektadministration	150	300	300
Anläggningskostnader	1 000	500	500
Upphävande av detaljplan*	0	750	750
Övriga kostnader	50	50	50
Totalkostnad	1 600	2 250	2 250

Översiktliga kostnader i 1 000-tals kr för eventuella bildande av naturreservat. Löpande skötselkostnader tillkommer, men redan nu sker löpande skötsel av områdena.
* Om annan stadsutveckling är aktuell i området kan gällande detaljplaner eventuellt behöva upphävas/ändras oavsett eventuellt inrättande av naturreservat

Barnrättsperspektivet

Skydd av naturmark innebär att naturen bevaras för framtida generationer. Kartläggningen av naturområden nära skolor och förskolor har gjorts i projektet då dessa kan utgöra viktiga pedagogiska arenor.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt följande:

1. Godkänna levererad rapport utifrån FÅP-uppdraget ”Öka skyddet av mark i Väsby” och anse uppdraget som avslutat.
2. Inrätta kommunalt naturreservat i Bergaskogen med start av arbetet 2026
3. Långsiktigt strategiskt arbeta för att även Smedbyskogen och Sandaskogen ska inrättas som naturreservat.

Ordförandens förslag till beslut

Enligt kontorets förslag.

_____

Yrkanden

Peter Lindqvist (SD) yrkar i första hand på återremiss och efterfrågar vidare utredning kring naturreservat.

Emelie Voetmann (L) yrkar att ärendet ska avgöras idag.

Oskar Weinmar (M) och Peter Lindqvist (SD) yrkar avslag på beslutspunkt 2 och 3.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt förslag om att ärendet ska avgöras idag mot Peter Lindqvists (SD) yrkande om återremiss. Ordförande finner att utskottet beslutar enligt ordförandens förslag.

Ordföranden ställer sitt förslag mot Oskar Weinmar (M) och Peter Lindqvists (SD) förslag om att avslå beslutspunkt 2 och 3. Ordföranden finner att utskottet beslutar enligt kontorets förslag till beslut.

Omröstning begärs.

Omröstning

De som vill bifalla ordförandens förslag röstar ja. De som vill bifalla Oskars Weinmars (M) och Peter Lindqvists (SD) yrkande röstar nej. 3 ledamöter röstar ja och 2 ledamot röstar nej.

Följande röstar ja:

Emelie Voetmann (L)

Marie Larsson (VB)

Mathias Bohman (S)

Följande röstar nej:

Oskar Weinmar (M)

Peter Lindqvist (SD)

_____

Särskilt Yttrande

Oskar Weinmar (M) lämnar ett särskilt yttrande till protokollet:

Moderaterna delar bilden att det finns områden som behöver kunna skyddas från exploatering. Så som nuvarande lagstiftning är skriven innebär inrättandet av naturreservat ett från kommunen icke-reversibelt beslut. Det menar vi är olyckligt. Förhållanden kan förändras, vilket skulle kunna göra att naturen i ett naturreservat i framtiden inte har samma skyddsvärde, eller att andra samhälleliga värden väger över. Genom att inrätta naturreservat har vi fråntagit framtida generationer väsbybor att själva fatta beslut om marken. Vi förordar skydd av naturmark genom främst detaljplan.

_____

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Rapport skydd av naturmark
Bilaga 1. Naturvärden vid skolor och förskolor
Bilaga 2. Naturområden utan eller med annan detaljplan
Bilaga 3. Naturvärden Bergaskogen
Bilaga 4. Naturvärden Sandaskogen
Bilaga 5. Naturvärden Smedbyskogen

§ 40

Klimatinvesteringar: elektriska lösningar för gatusopning och grönyteskötsel (KS/2024:60)

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt följande:

1. Kommunstyrelsen fördelar 7 600 000 kronor och tillhörande driftmedel till teknik- och fastighetsutskottet, för genomförande av kommunledningskontorets klimatinvesteringsförslag.
2. Kontoret för samhällsbyggnad får i uppdrag att genomföra inköpen av en sopsugsmaskin och en maskin för grönyteskötsel under 2025 och att följa upp åtgärden i början av 2026.

Reservation

Oskar Weinmar (M) reserverar sig mot beslutet.

___

Sammanfattning av ärendet

Enligt kommunens flerårsplan 2025–2027 ska klimatarbetet utifrån den befintliga klimat- och energistrategin stärkas. Upplands Väsby ska vidta effektiva klimatåtgärder som stödjer den gröna omställningen i linje med kommunens klimatbudget.

I det här ärendet presenteras två förslag som kan ersätta åtgärder som idag genomförs med fossildrivna arbetsmaskiner. Ett elektriskt alternativ för gatusopning och ett alternativ för

emissionsfri grönyteskötsel. De elektrifierade maskinerna är ofta dyrare vid inköp än konventionella alternativ, men drift- och servicekostnader är lägre och klimatnyttan är stor.

Kommunledningskontoret föreslår att totalt 7 600 000 kr investeras i föreslagna elektrifierade arbetsmaskiner för att därmed sänka kommunorganisationens klimatavtryck och skapa en bättre arbetsmiljö för berörda medarbetare samt minskat buller från kommunalt underhåll av gator och parker. Maskinerna avropas från befintligt ramavtal. Upplands Väsby kommun beräknas reducera utsläppen av växthusgaser med 27 ton CO2e årligen genom dessa förslag och därmed närma sig målet i klimat- och energistrategin om att vara en fossilbränslefri organisation till 2030.

Ekonomiska konsekvenser

1. Uppskattad investeringskostnad: 7 600 000 kronor
    a. Sopsugsmaskin: 4 500 000 kronor
    b. Grönyteskötsel: 3 100 000 kronor
2. Uppskattade avskrivningar exklusive internränta:
    a. Sopsugsmaskin: 650 000 kronor, avskrivningstid: 7 år
    b. Grönyteskötsel: 620 000 kronor, avskrivningstid: 5 år
3. Investeringen ryms inom avsatta medel för klimatinvesteringar i kommunens flerårsplan 2025–2027, för avskrivningar och internränta finns driftmedel avsatta på kommunledningskontoret
4. Berörd nämnd: kommunstyrelsens teknik- och fastighetsutskott.

Alternativet till den eldrivna sopsugsmaskinen är billigare och kostar omkring 2 300 000 kronor. Drivmedelskostnaden är dock betydligt högre, drygt 1 000 000 kronor över en sjuårsperiod, än för den eldrivna maskinen som uppskattas kosta omkring 245 000 kronor för samma period, vilket jämnar ut totalkostnaden något. Den eldrivna maskinen kräver ofta endast en runda för att uppnå ett bättre resultat än dagens metod, som ibland kräver två till tre rundor. I många fall kan behovet av en extra maskin minskas vid dessa arbetsmoment. Totalt innebär detta en besparing både i mantimmar och maskintimmar per säsong.

Gräsklipparen för grönyteskötsel har ingen motsvarighet att jämföra med i dagsläget vilket gör uppskattningen aningen svårare. Kontoret för samhällsbyggnad bedömer ändå att alternativet skulle kosta omkring 2 100 000 kronor. Även här är drivmedelskostnaden högre för den dieseldrivna maskinen, cirka 255 000 kronor över fem år. Elmaskinen kostar under samma period 55 000 kronor. Elmaskinen är effektiv och kommer kunna klippa 15–20 procent mer under en arbetsdag än vad kommunens nuvarande maskinpark klarar av.

Ovanstående siffror är uppskattningar utifrån nuvarande arbetsmönster. Ingen hänsyn till diskontering har tagit i dessa beräkningar och diesel- samt elpriser har uppskattats utifrån föregående års användning.

Kommunledningskontorets miljöstrategiska funktion återrapporterar till kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott när åtgärden är genomförd.

Barnrättsperspektivet

Genom långsiktigt klimatarbete som minskar utsläppen av växthusgaser till atmosfären så möjliggör Upplands Väsby kommun en hållbar framtid för barn och unga.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt följande:

1. Kommunstyrelsen fördelar 7 600 000 kronor och tillhörande driftmedel till teknik- och fastighetsutskottet, för genomförande av kommunledningskontorets klimatinvesteringsförslag.
2. Kontoret för samhällsbyggnad får i uppdrag att genomföra inköpen av en sopsugsmaskin och en maskin för grönyteskötsel under 2025 och att följa upp åtgärden i början av 2026.

Ordförandens förslag till beslut

Enligt kontorets förslag.

____

Yrkanden

Oskar Weinmar (M) yrkar i första hand på återremiss och efterfrågar redogörelse för hur sophämtning, snöröjning och dylikt kommer att hanteras av kommunen framöver.

Emelie Voetmann (L) yrkar att ärendet ska avgöras idag.

Oskar Weinmar (M) yrkar i andra hand på avslag.

Beslutsgång 1

Ordföranden ställer sitt förslag om att ärendet ska avgöras idag mot Oskar Weinmars (M) om återremiss. Ordföranden finner att utskottet beslutar enligt ordförandens förslag.

Omröstning begärs.

Omröstning 1

De som vill bifalla ordförandens förslag röstar ja. De som vill bifalla Oskars Weinmars (M) yrkande röstar nej. 4 ledamöter röstar ja och 1 ledamot röstar nej.

Följande röstar ja:

Emelie Voetmann (L)

Marie Larsson (VB)

Mathias Bohman (S)

Peter Lindqvist (SD)

Följande röstar nej:

Oskar Weinmar (M)

Beslutsgång 2

Ordföranden ställer sitt förslag mot Oskar Weinmars (M) om avslag. Ordföranden finner att utskottet beslutar enligt ordförandens förslag.

Omröstning begärs.

Omröstning 2

De som vill bifalla ordförandens förslag röstar ja. De som vill bifalla Oskars Weinmars (M) yrkande röstar nej. 4 ledamöter röstar ja och 1 ledamot röstar nej.

Följande röstar ja:

Emelie Voetmann (L)

Marie Larsson (VB)

Mathias Bohman (S)

Peter Lindqvist (SD)

Följande röstar nej:

Oskar Weinmar (M)

Beslutet skickas till:

Kontorschef, kontoret för samhällsbyggnad

Avdelningschef, infrastruktur

Driftchef, gata/park

§ 41

Lokala åtgärdsprogram för kommunens ytvattenförekomster (KS/2019:45)

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens klimat, - miljö- och hållbarhetsutskott noterar information om lokalt åtgärdsprogram för Edssjön.

Beskrivning av ärendet

Den 30 januari 2019 beslutade kommunstyrelsens miljö- och planutskott att ge kontoret för samhällsbyggnad i uppdrag att ta fram lokala åtgärdsprogram för samtliga vattenförekomster i kommunen, med syfte att nå god status i dessa. I kommunen finns tio klassade vattenförekomster, varav fem sjöar respektive fem vattendrag. Enligt den senaste klassningen når ingen av kommunens förekomster god ekologisk status, utan status är antingen måttlig eller otillfredsställande avseende ekologisk status. För samtliga vattenförekomster gäller att de inte uppnår god kemisk status. Arbetet med vattenförvaltning kommer från EU:s Ramdirektiv för Vatten (2000/60/EG) via vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och ligger till grund för allt arbete inom Sverige som syftar till att förbättra våra vattenmiljöer.

För de vattenförekomster som inte har god status eller riskerar att försämras har åtgärdsprogram fastställts av Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt för perioden 2022 – 2027. Kommunernas roll och ansvar tydliggörs genom detta, men för att kunna omsätta kraven till operativa åtgärder behövs lokal kunskap.

För att utreda vilken påverkan som planerad byggnation har på kommunens ytvattenförekomster tas lokala åtgärdsprogram fram, vilka ska ligga till grund för efterföljande planering. Arbetet med framtagande av lokala åtgärdsprogram har tidvis varit vilande till följd av personalomsättningar

och prioriteringar, men under 2024 återupptogs arbetet med framtagande av lokalt åtgärdsprogram då styrgrupp och projektgrupp tillsattes. Arbetet har letts av miljöplanerare tillsammans med en projektgrupp bestående av tjänstepersoner från Bygg- och miljökontoret samt Kontoret för samhällsbyggnad, för att säkerställa olika kompetenser och senare implementering.

För varje vattenförekomst tas ett separat åtgärdsprogram fram, men flera förekomster är sammanlänkande och har då fördelar av att arbetet påbörjas uppströms. De första vattenförekomsterna som kommunen tar fram lokala åtgärdsprogram för är de sammanlänkade Edssjön, Väsbyån och Oxundasjön. Av dessa ligger Edssjön uppströms de andra och därför har ett lokalt åtgärdsprogram för Edssjön tagits fram först.

Resultatet från arbetet är ett lokalt åtgärdsprogram för Edssjön, där behov av rening av förorenade ämnen beräknats, beting tagits fram och förslag till åtgärder undersökts. Föreslagna åtgärder har valts utifrån störst reningseffekt, rådighet och genomförbarhet. Åtgärderna som föreslås är både fysiska såsom anläggning av dagvattendammar, men också administrativa, exempelvis genom ökad kontroll och underhåll av reningseffekt hos befintliga anläggningar. Fokus har varit att föreslå åtgärder som är samhällsekonomiskt effektiva, utse ansvarig och identifiera möjliga bidrag och synergier med andra projekt eller aspekter, såsom ökad biologisk mångfald och minskad negativ effekt av skyfall genom flödesutjämning.

Det lokala åtgärdsprogrammet ger kommunen verktyg att arbeta vidare med, föreslår prioritering och säkerställer effektiva åtgärder på rätt plats. Planen är inte tvingande men ger stöd i kommande arbete och långsiktighet. Åtgärdsprogrammet tar hänsyn till kommunens pågående och tänkta utveckling och ger kommande samhällsutveckling och detaljplaner möjlighet att anpassa framförallt dagvattenhantering så att en god status kan uppnås. Lokala åtgärdsprogram presenterar genomförda åtgärder, pågående och planerade åtgärder och deras geografiska placeringar, förslag på nya åtgärder samt en summering av prioritering, kostnader, reningseffekter och ansvariga utförare.

Ekonomiska konsekvenser

Informationsärende om åtgärdsprogram innebär inte några konsekvenser, men ett antagande av lokalt åtgärdsprogram för Edssjön kan innebära ökade kostnader för genomförande av åtgärder.

Merparten av dessa kostnader förväntas kunna hanteras inom ordinarie budget hos respektive berörd enhet. Åtgärdsprogrammet ger underlag för lämpliga investeringar och åtgärder, vilka kommer belasta olika kontor och enheter olika. Exempel på kostnader som kan uppstå är genom ökad tillsyn, projektering av åtgärder, genomförande av åtgärd inklusive underhåll och skötsel, eller samverkan med privata markägare. En initial kostnadsuppskattning av föreslagna åtgärder har gjorts inom projektet, vilket totalt uppgår till ca 2,1 miljoner kronor. För flera av åtgärderna är det möjligt att söka så kallat LONA- eller LOVA-bidrag och där så är möjligt ämnar kommunen söka detta, där dessa kan ge bidrag med upp till 80 eller 90 % av kostnaden för aktuell åtgärd.

Barnrättsperspektivet

Barn har inte getts möjlighet att uttrycka sin åsikt kring framtagande av lokalt åtgärdsprogram för Edssjön. Däremot innebär uppdraget att ett helhetsgrepp gällande åtgärder kopplade till att miljökvalitetsnormerna i kommunens vattenförekomster tas, vilket syftar till att öka vattnets kvalitet ur ett flergenerationsperspektiv.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens klimat, - miljö- och hållbarhetsutskott noterar information om lokalt åtgärdsprogram för Edssjön.

Ordförandens förslag till beslut

Enligt kontorets förslag.

Beslutsunderlag

1. Beslut §6, Projektstart – Lokala åtgärdsprogram för kommunens ytvattenförekomster som syftar till att nå satta miljökvalitetsnormer. MPU 2019-01-30.

§ 42

Statusuppdatering kommunens arbete med beredskap och civilt försvar (KS/2025:391)

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott noterar informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Upplands Väsby kommun har under de senaste två åren växlat upp arbetet inom beredskap och civilt försvar. Dock är bedömningen att flera nödvändiga beslut behöver fattas för att kommunen ska kunna göra nödvändiga stegförflyttningar i syfte att öka kommunens resiliens och beredskap för att kunna hantera fredstida krissituationer, krigsfara och ytterst krig.

Kommunledningskontoret bedömer att beslut inom följande områden kommer att vara nödvändiga inom närstående tid:

- Nytt beslut om trygghetspunkter – upphävande av tidigare beslut som strider mot bestämmelser i skollagen.
- Beslut om att fortsätta arbetet med att inrätta beredskapslager samt beslut om finansiering.
- Beslut om att inrätta krigsorganisation och krigsplacera personal.
- Beslut om likriktat kommunövergripande arbete i vid kris i syfte att:
    - minska vår sårbarhet
    - skapa förutsättningar för uthållighet vid långtgående kris

- skapa bästa förutsättningarna för och samverkan med externa aktörer vid kris.

Ekonomiska konsekvenser

I syfte att bidra till att nationen ska kunna nå regeringens och Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) mål, kommer ekonomiska investeringar att vara nödvändiga.

Kostnadsberäkningar har presenterats i samband med arbetet för förutsättningar för flerårsplanen.

Barnrättsperspektivet

Beredskap och civilt försvar är en central fråga inom barnrättsperspektivet. Kommunen behöver kunna säkerställa att barn, i så lång utsträckning som möjlighet, kan fortsätta leva sina liv som vanligt, även under pågående kris. Kommunen behöver säkerställa att samhällsviktiga funktioner, så som barnomsorg och skola, kan fortgå även under kris och höjd beredskap.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott noterar informationen till protokollet.

Ordförandens förslag till beslut

Enligt kontorets förslag.

_____

§ 43

Resultat av polisens och kommunens gemensamma regionala trygghetsmätning 2025 (KS/2024:399)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott noterar informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Föredragning av resultaten från polisens och kommunens gemensamma regionala trygghetsmätning. Syftet med den regionala trygghetsmätningen är att undersöka tryggheten och brottsutsattheten bland invånarna i regionen och få ett underlag till de regionala och lokala lägesbilderna. Samtliga 27 kommuner i länet inklusive Gotland deltar i årets trygghetsmätning. Polisen och kommunerna delar på kostnaderna. Svarsfrekvensen för 2025 i Upplands Väsby låg på 49 % där drygt 1400 personer besvarade enkäten av knappt 3000 tillfrågade. Kommunen har en högre svarsfrekvens än länet (47 %) och en ökad svarsfrekvens sedan 2024 (44 %). De lokala resultaten för Upplands Väsbys presenteras direkt vid sammanträdet och kommer kommuniceras ut tillbaka till medborgarna i en nyhet den 2 oktober samtidigt som regionens data släpps på förmiddagen. Resultaten kommer även analyseras djupare och ingå i den fördjupade årsanalys som görs årligen kopplat till ett tryggt och socialt hållbart Upplands Väsby.

Ekonomiska konsekvenser

Informationsärende, därav inga ekonomiska konsekvenser. Deltagandet i den regionala undersökningen delas mellan kommun och polis, för kommunens del kommer kostnaden landa in på strax under 40 000 kr för årets enkät.

Barnrättsperspektivet

Barnrättsperspektivet är en central del i det brottsförebyggande arbetet och ska genomsyra alla insatser som riktar sig till barn och unga. Denna mätning riktar sig till personer i åldersgruppen

16–85 år. Barn och ungas upplevelse av trygghet fångas bland annat upp i Stockholmsenkäten som genomförs vartannat år i skolår 9 och skolår 2 på gymnasiet. 2024 genomför kommunen även barnens medborgarundersökning där kommunen tar reda på hur barn och unga i åldrarna 7-17 tycker att det är att bo och leva i Upplands Väsby där trygghetsfrågan är inkluderad.

_____

Beslutet skickas till:

Brottsförebyggande strateger

Tf Säkerhetschef

§ 44

Revidering av Trygghetspunkter i Upplands Väsby (KS/2025:342)

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott föreslår kommunstyrelsen att besluta enligt följande:

1. Att kommunstyrelsens beslut KS/2022:410, avseende upprättande av trygghetspunkter på fem kommunala skolor, upphävs.
2. Att Messingen, Vilundaparken och Grimstahallen utses till kommunens primära trygghetspunkter.
3. Att kommunstyrelsen ger kommunledningskontoret i uppdrag att teckna avtal med Svenska kyrkan för att möjliggöra användning av kyrkor och församlingshem som trygghetspunkter.
4. Att kommunstyrelsen uppdrar åt kontoret för samhällsbyggnad (KSB), i egenskap av ansvarig expertfunktion, att utreda de faktiska kostnaderna för reservkraft och nödvatten för Vilundaparken och Grimstahallen samt att långsiktigt ansvara för driften av dessa.

_____

Bakgrund

Som underlag till beslutet har en tilläggsrapport tagits fram. Tilläggsrapporten bygger på samma utredning som den ursprungliga rapporten men syftar enbart till att justera de platser som utpekats som trygghetspunkter.

Beskrivning av ärendet

En trygghetspunkt är en mötesplats dit människor som bor eller befinner sig inom ett visst geografiskt område kan vända sig vid större kriser eller störningar i viktiga samhällsfunktioner, till exempel för att få tillgång till el, värme, vatten och annan grundläggande service vid omfattande el- eller värmeavbrott.

Den ursprungliga rapporten från 2022 (KS/2022:410) föreslog fem kommunala skolor som trygghetspunkter. Den utredningen har dock inte tagit hänsyn till *Förordningen (1991:1195) om skolväsendet under krig och vid krigsfara m.m.*, som tydligt reglerar att förskola och grundskola är samhällsviktig verksamhet som måste fortsätta även vid kris och krig, samt *Förordningen (2023:118) om samhällsviktiga verksamheter*, som preciserar hur samhällsviktig verksamhet ska prioriteras under extraordinära händelser.

Vid aktivering av dessa förordningar ska resurser från gymnasieskola och Komvux i första hand tilldelas grundskolan. Att använda grundskolor som trygghetspunkter skapar därför direkt konflikt med lagstiftade skyldigheter enligt *Skollagen (2010:800)* och *Förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap*

Därför föreslås att tidigare beslut om trygghetspunkter i skolor upphävs och att följande trygghetspunkter i stället godkänns:

- Messingen (med tillagningskök, dusch, befintlig infrastruktur och bibliotek)
- Vilundaparken (med flera hallar, hygienmöjligheter och logistikyta)
- Grimstahallen (hall med hygienmöjligeter och logistikyta)
- Kyrkor och församlingshem (geografiskt spridda, med lokaler, kök och personal)

Motivering till nytt förslag

Enligt gällande rätt, framför allt *Skollagen (2010:800)* och *Förordningen (1991:1195) om skolväsendet under krig och vid krigsfara m.m.*, måste kommuner säkerställa utbildning för skolpliktiga barn även under höjd beredskap. Skolor behövs för att tillhandahålla undervisning och trygg tillsyn för barn, samt för att säkerställa personalförsörjning i samhällsviktig verksamhet, i enlighet med *Förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap*.

Exempel på detta är:

- Tillsyn av barn till vårdnadshavare som arbetar i samhällsviktig verksamhet, till exempel räddningstjänst, sjukvård eller Försvarsmakten (*enligt Förordningen 1991:1195*).
- Trygg skolgång som inte får avbrytas, även vid kris eller höjd beredskap (*enligt Skollagen 2010:800 och Förordningen 1991:1195*).

Skolans syfte och verksamhet ska skyddas

Kap. 1 § 4:
"Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden."

Kap. 5 §§ 3–4:
"Rektor ansvarar för trygghet och studiero. Ordningsregler ska finnas."

Lokaler, personal och resurser inom skolan ska prioriteras för att upprätthålla skolgång – inte omdirigeras till trygghetspunktverksamhet. Det gör skolor olämpliga som trygghetspunkter, särskilt vid längre kriser. Att släppa in allmänheten i skolor som trygghetspunkt under pågående kris är svårt att förena med ansvar för barnens säkerhet.

Således är skolan en plats för lärande och trygghet. Att använda skollokaler för andra syften som stör undervisningen eller äventyrar tryggheten för barn kan stå i konflikt med skolans uppdrag. Trygghetspunkter med många människor, oro eller krisstöd riskerar påverka skolmiljön negativt. Att använda skolor som trygghetspunkter bryter mot detta syfte och är oförenligt med förordningens krav.

1. Grimstahallen- Grimstahallen är ett strategiskt val som trygghetspunkt på den östra sidan av Upplands Väsby, där över en tredjedel av kommunens invånare bor. Hallen erbjuder rymliga lokaler med god tillgänglighet, dusch- och hygienutrymmen samt asfalterade ytor för nödvatten och logistik.
2. Messingen och Vilundaparken erbjuder rätt kapacitet.
   Båda byggnader är redan anpassade för offentlig verksamhet, har tillgång till duschar, lokaler för matförvaring och uppvärmning, och ligger centralt. Messingen har tillagningskök och reservkraft är under förhandling. Vilundaparken har fungerat som vaccinationscenter och har ytor för nödvatten och evakuering.

3. Kyrkor och församlingshem är beredda och strategiskt placerade.
   Kyrkorna har stora samlingslokaler, kök, toaletter, kontakt med frivilligorganisationer och kan snabbt mobilisera stöd. De är lättillgängliga och täcker geografiskt hela kommunen.

Bibliotekets nuvarande placering är en trygghetsfråga.

En flytt från Messingen till Medborgarhuset utan tillgång till reservkraft riskerar att försvaga kommunens krisberedskap då dess nuvarande placering utgör en viktig trygghetsfaktor. I dag fungerar biblioteket som en naturlig trygghetspunkt vid krissituationer, en funktion som inte kan upprätthållas i en byggnad utan strömförsörjning. Vid flytt krävs en tydlig planering där reservkraft säkerställs i syfte att säkerställa bibliotekets centrala roll vid en kris.

Ekonomiska konsekvenser

Det föreslagna alternativet kan realiseras med lägre påverkan på skolornas drift och med bättre förutsättningar för bemanning. Förhandlingar pågår om reservkraft till Messingen, medan Vilundaparken och Grimstahallen kräver vidare utredning. Förslaget är att kontoret för samhällsbyggnad genomför en utredning avseende både reservkraft och nödvatten.

De kostnadsuppskattningar som tidigare tagits fram för investering i stationära elverk till trygghetspunkterna uppgick till cirka 4,2 miljoner kronor, exklusive Messingen där investeringen avsågs bekostas av fastighetsägaren. För alternativa lösningar med mobila elverk, som kan försörja maximalt två trygghetspunkter samtidigt, uppskattades kostnaden till cirka 6,6 miljoner kronor. Dessa siffror bygger på en teknisk konsults preliminära beräkningar i utredningen från 2022 och bör därför betraktas som indikativa.

Då förutsättningarna har förändrats sedan föregående rapport, med fortsatt hög inflation, leveransproblem av tekniska komponenter och ändrade krav på beredskap, föreslås att Kontoret för samhällsbyggnad (KSB) får i uppdrag att utreda de aktuella kostnaderna för investeringar i reservkraft samt nödvatten.

Övriga kostnader som tillkommer är bland annat nödvändig kringutrustning, såsom Rakel-kommunikation, informationsmaterial och basinventarier för trygghetspunkterna samt personalkostnader och kostnader för upprustning av lokalerna med fördenheter.

För utökad samverkan med Svenska kyrkan i syfte att stärka den gemensamma resiliensen, föreslås att kommunen undersöker möjligheten att teckna IOP-avtal med pastoratet i syfte att på ett mer strukturerat och förutsägbart sätt kunna samverka vid kris och höjd beredskap.

Underlag för kostnader för inköp av reservkraft, installation och drift har presenterats i samband med förutsättningar för flerårsplanen för 2026-2028 och behöver fastställas i beslut om flerårsplan 2026-2028.

Barnrättsperspektivet

Genom att inte använda skolor som trygghetspunkter kan barn få sin utbildning och tillsyn utan avbrott – något som direkt stödjer barnets rätt till trygghet och kontinuitet.

Messingen, Vilundaparken, Grimstahallen och kyrkorna erbjuder dessutom bättre möjligheter för särskilda behov (t.ex. hygien, lekytor, tillgänglighet) samt bättre geografisk spridning.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott föreslår kommunstyrelsen att besluta enligt följande:

1. Att kommunstyrelsens beslut KS/2022:410, avseende upprättande av trygghetspunkter på fem kommunala skolor, upphävs.
2. Att Messingen, Vilundaparken och Grimstahallen utses till kommunens primära trygghetspunkter.
3. Att kommunstyrelsen ger kommunledningskontoret i uppdrag att teckna avtal med Svenska kyrkan för att möjliggöra användning av kyrkor och församlingshem som trygghetspunkter.
4. Att kommunstyrelsen uppdrar åt kontoret för samhällsbyggnad (KSB), i egenskap av ansvarig expertfunktion, att utreda de faktiska kostnaderna för reservkraft och nödvatten för Vilundaparken och Grimstahallen samt att långsiktigt ansvara för driften av dessa.

Ordförandens förslag till beslut

Enligt kontorets förslag.

_____

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Utbildningsnämnden

Socialnämnden

Omsorgsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden

Teknik- och fastighetsutskottet